

BADANIA WARTOŚCI UŻYTKOWYCH KRÓLIKÓW
RASY CZERWONEJ NOWOZELANDZKIEJ

Jacek Kowalski, Stanisław Niedźwiadek,
Agnieszka Gut, Dorota Kubanek

Zakład Hodowli Drobego Inwentarza Instytutu Zootechniki,
Balice koło Krakowa

W krajach Europy Zachodniej do produkcji królików rzeźnych używa się przeważnie rasy białej nowozelandzkiej i kalifornijskiej [2, 11]. Oprócz wymienionych ras używa się, aczkolwiek w mniejszym zakresie, królików rasy czerwonej nowozelandzkiej [7, 10]. Króliki tej rasy zostały sprowadzone do Polski w latach sześćdziesiątych. Do tej pory jednak nie opracowano pełnej wartości użytkowej królików tej rasy. W dostępnej literaturze krajowej spotkano jedynie opracowanie z 1968 r., dotyczące charakterystyki królików czerwonych nowozelandzkich po ich aklimatyzacji w Polsce [5]. Podjęte badania miały na celu określenie wartości użytkowej królików rasy czerwonej nowozelandzkiej oraz jej przydatności do produkcji materiału rzeźnego w warunkach krajowych.

MATERIAŁ I METODY

Badania przeprowadzono na fermie królików ZZD IZ w Chorze-
lowie. Materiał doświadczalny stanowiły króliki rasy czerwonej
nowozelandzkiej w liczbie 40 samic i 12 samców oraz 262 mło-
dych królików od odsadzenia, tj. w wieku 28 do 110 dni. Bada-
niami objęto wskaźniki użytkowości rozplodowej samic oraz tucz-
nej i rzeźnej młodych królików. Wszystkie zwierzęta odchowywa-
no w jednakowych warunkach pomieszczenia (w klatkach z siatką
punktowo zgrzewaną).

Obserwacje dotyczące użytkowości rozplodowej samic prowadzi-
no przez okres jednego roku i obejmowały one: liczbę królików
urodzonych w miocie, masę noworodka, liczbę królików odsadzo-
nych w 28 dniu. W okresie tuczu młodych królików prowadzono:

- indywidualne ważenie w wieku 28, 90, 110 dni;
- badanie zużycia paszy przez ważenie niedojadów co 3-4
dni.

W wieku 110 dni wybrano losowo 24 króliki, przy równym udzia-
le płci, które poddano ubojowi, analizie rzeźnej i dyssekcji.

WYNIKI

Liczba królików żywo urodzonych w miocie, liczona jako śred-
nia roczna, wynosiła 7,5 króliczęcia przy wysokim współczynni-
ku zmienności - 35,4% (tab. 1). Liczba królików odsadzonych w
miocie wynosiła 5,9, przy $V = 39,4\%$. Średni procent odchowu
wynosił więc 78,7. Masa ciała noworodka była stosunkowo niska
- 58,5 g.

Średnia masa ciała królików przy rozpoczęciu tuczu wynosiła dla samic 463,1 g, a dla samców 466,9 g (tab. 1). W wieku 90 dni samice ważyły 1894,1, a samce 1876,9 g, po zakończeniu tuczu w wieku 110 dni odpowiednio 2392,9 i 2428,3 g. Występujące różnice między płcią w poszczególnych okresach tuczu nie zostały potwierdzone statystycznie. Zmienność masy ciała samców i samic w różnych okresach tuczu była na podobnym poziomie.

Na jeden kg przyrostu (od 28 do 110 dni) samice zużywały 3,8 kg paszy, a samce 3,7 kg przy zbliżonym współczynniku zmienności dla obu płci ($V = 13,2-14,2\%$).

Masa ciała królików przed ubojem w wieku 110 dni wynosiła dla samic 2305, a dla samców 2425 g (tab. 2). Masa tuszek ciepłych była na podobnym poziomie dla obu płci (1209 i 1275 g) przy współczynniku zmienności $V = 14,3-17,8\%$. Części jadalne dla obu płci ważyły 1363 g, co stanowiło 57,6% w stosunku do masy przed ubojem. Po schłodzeniu masa tuszki bez głowy dla samic wynosiła 1163 g, a dla samców 1206 g. Udział wyrębów podstawowych w tuszce dla obu płci stanowił: część przednia - 35,3%, comber - 25,8%, część tylna - 38,8%. Udział składników tkankowych, wyrażony w procentach, wskazuje, że najbardziej umięśniona była część tylna. Udział mięsa w tym wyrębie wynosił u samic 83,1, a u samców 82,1%. Zawartość mięsa w całej tuszce wahała się od 80,4 u samców do 81,6% u samic. Kości odpowiednio 12,8 i 11,8%. Odtłuszczenie tuszek było na podobnym poziomie (5,1 u samic i 5,7% u samców).

T a b e l a 1

Wyniki użytkowości rozplodowej samic oraz tucznej młodych królików

Wyszczególnienie		\bar{x}	v
Liczba królików żywo urodzonych w miocie, szt.		7,5	35,4
Masa noworodka, g		58,5	20,7
Liczba królików odsadzonych, szt.		5,9	39,4
Masa ciała królików, g, w wieku, dni			
28	♀	463,1	23,9
	♂	466,9	28,9
90	♀	1894,1	17,9
	♂	1876,9	19,6
110	♀	2392,9	17,7
	♂	2428,3	14,4
Zużycie paszy na 1 kg przyrostu		3,8	14,2
	♂	3,7	13,2

Wyniki analizy rzeźnej i szczegółowej dysekcji tuszek, g

Wyszczególnienie	Samice		Samce		Łącznie	
	x	v	x	v	x	v
Masa królika przed ubojem	2305	12,4	2425	14,0	2365	13,2
Masa tuszki bez głowy	1209	14,3	1275	17,8	1242	16,1
Ogółem masa części jadalnych	1329	14,1	1398	17,4	1363	15,8
Masa tuszki schłodzonej	1163	12,1	1206	13,5	1185	12,8
Udział w tuszce, %						
mięsa	81,6	-	80,4	-	81,0	-
kości	11,8	-	12,8	-	12,4	-
tłuszczu	5,1	-	5,7	-	5,4	-

OMÓWIENIE WYNIKÓW

Średnia liczebność miotu po urodzeniu królików czerwonych nowozelandzkich była na poziomie rasy białej nowozelandzkiej, kalifornijskiej i białej duńskiej [8, 9]. W stosunku do białej termondzkiej średnia liczebność miotu była niższa o 1,1 królika [8]. Natomiast liczba królików odsadzonych w miocie była stosunkowo niska, jednak wyższa o 0,9 króliczęcia w stosunku do danych podawanych dla tej samej rasy przez Kwiatkowską [5]. W stosunku do rasy białej nowozelandzkiej, kalifornijskiej i białej termondzkiej liczba królików odsadzonych w miocie była niższa o 0,9 do 1,4 króliczęcia [8].

Masa noworodka była poniżej 60 g. Kwiatkowska [5] podaje średnią masę noworodka 56,3 g, a więc niższą o 2,2 g. Jensen i Rasmussen [4] podają masę noworodka rasy czerwonej nowozelandzkiej 62 g, a więc na poziomie rasy białej nowozelandzkiej, kalifornijskiej i termondzkiej.

Masa ciała królików przy odsadzeniu, tj. w wieku 28 dni, była niższa około 100 g niż w tym samym wieku dla rasy białej nowozelandzkiej i kalifornijskiej. W wieku 110 dni króliki czerwone nowozelandzkie ważyły około 2400 g, wykazując w tym okresie wysokie tempo wzrostu. Uzyskane dane świadczą, że u królików rasy czerwonej nowozelandzkiej wysokie tempo wzrostu utrzymuje się do 110 dni w porównaniu z królikami białymi nowozelandzkimi i kalifornijskimi, u których wysokie tempo wzrostu występuje do wieku 90 dni [4, 6, 8].

Zużycie paszy na 1 kg przyrostu było stosunkowo wysokie, bo wyższe o 0,3-0,4 kg w stosunku do rasy białej nowozelandz-

kiej i kalifornijskiej [3, 4, 8] i na tym samym poziomie, jak u rasy białej termondzkiej [8].

Wydażność części jadalnych była wyższa niż u białych nowozelandzkich i kalifornijskich około 3% [1, 8]. Wyniki dysekcji tuszek wskazują, że tuszki królików rasy czerwonej nowozelandzkiej były dobrze umięśnione. Udział mięsa w tuszce był na poziomie rasy białej nowozelandzkiej i białej termondzkiej, i niższy około 1% w stosunku do rasy kalifornijskiej [1, 6, 8]. Otłuszczenie tuszek było niewielkie; na poziomie porównywanych wyżej ras.

Podsumowując wyniki należy stwierdzić, że króliki rasy czerwonej nowozelandzkiej charakteryzują się niższym tempem wzrostu niż białe nowozelandzkie, kalifornijskie i termondzkie. Wskaźniki użytkowości rzeźnej były na poziomie wyżej wymienionych ras, a w niektórych przypadkach wykazywały wyższe wartości. Uzyskane wyniki potwierdziły więc przydatność królików rasy czerwonej nowozelandzkiej do produkcji materiału rzeźnego. Dla szerszego wprowadzenia królików rasy czerwonej nowozelandzkiej do produkcji materiału rzeźnego należałoby podjąć prace hodowlano - selekcyjne w kierunku poprawy wskaźników użytkowości rozplodowej i tucznej.

WNIOSKI

Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że:

- króliki rasy czerwonej nowozelandzkiej charakteryzowały się niższym tempem wzrostu niż króliki rasy białej nowozelandzkiej, kalifornijskiej i termondzkiej;

- wskaźniki użytkowości rzeźnej były na poziomie wyżej wymienionych ras, a w niektórych przypadkach wykazywały wyższe wartości;

- króliki rasy czerwonej nowozelandzkiej wykazywały przydatność do produkcji materiału rzeźnego i winny być jedną z ras popieranych i zalecanych do tej produkcji.

LITERATURA

1. Granat J., Zelnic J.: Zivocis. Vyr., 1973, 18, 7, 543-550.
2. Holdas S.: Allattényésztés, 1977, 26, 5, 471-480.
3. Jensen N. E., Tuxen T.: Beret. Stat. Husd. Fors., Kjøbenhavn 1979.
4. Jensen N. E., Rasmussen B.: Kaninforsøgsstationen. Kjøbenhavn 1979.
5. Kwiatkowska J.: Zwierzęta laboratoryjne, 1968, VI, 1-2, 43-50.
6. Mach K., Trojan V., Kovár V.: Sb. Vys. Šk. Praha Rada 1979, B, 28, 129-143.
7. Marjorie E. P., Netherway S. R. N.: Fur and Feather, London 1975.
8. Niedźwiadek S.: Wyd. Własne IZ, Kraków 1983.
9. Niedźwiadek S., Kowalski J., Gut A., Jabłoński K.: Roczn. Nauk. Zoot. (w druku) 1984.
10. Papkin R. J.: Agriculture 1972, 79, 5, 188-203.
11. Schlolaut W.: The Nutrition of the Rabbit. Roche Switzerland, 1983.

J. Kowalski, S. Niedźwiadek, A. Gut, D. Kubanek

INVESTIGATIONS ON THE USEFUL VALUE OF RABBITS
OF THE RED NEW ZEALAND BREED

S u m m a r y

The investigations comprised 40 females and 12 males as well as 262 young rabbits at the age from 28 days of life, i.e. from weaning, to 110 days of life. The annual mean number of liveborn rabbits in the litter was 7.5 and the number of weaned - 6 rabbits. At the fattening start the body weight was equal in groups of females and males amounting to 463.1 and 466.9 g, whereas after the end of fattening at the 110th day it amounted to 2392.9 and 2428.3 g, respectively. The fodder utilization for 1 kg of the body weight gain amounted for females to 3.8 kg and for males to 3.7 kg. The share of edible parts jointly in both sexes amounted to 56.7%, the meat content in the whole carcass varied from 80.4% in males to 81.6% in females. The share of bones amounted to 12.8 and 11.8, the fat content to 5.1 and 5.7%, respectively. The investigation results lead to the conclusion that red New Zealand rabbits constitute a valuable slaughter material.

Я. Ковальски, С. Недзвядек, А. Гут, Д. Кубанек

ИССЛЕДОВАНИЯ ХОЗЯЙСТВЕННО-ПОЛЕЗНЫХ ПРИЗНАКОВ
КРОЛИКОВ КРАСНОЙ НОВОЗЕЛАНДСКОЙ ПОРОДЫ

Р е з ю м е

Исследования охватывали 40 самок и 12 самцов, а также 262 крольчат в возрасте от 28 дней, т.е., от отъема, до 110 дней. Число живорожденных кроликов в помете считали средним годовым — 7,5 крольчат, а число отнятых — 6,0. В начале откорма вес тела был сходным для самок и самцов — 463,1 и 466,9 г, после окончания откорма (на 110 день) он составлял соответственно 2392,9 г и 2428,3 г. Потребление кормов на кг привеса составляло: для самок — 3,8 кг, а для самцов — 3,7 кг. Участие съедобных частей для обоих полов вместе составляло 56,7%. Содержание мяса во всей тушке колебалось от 80,4% (у самцов) до 81,6% (у самок). Участие костей составляло соответственно: 12,8 и 11,8%, содержание жира — 5,1 и 5,7%. На основании полученных результатов установлено, что кролики красной новозеландской породы представляют собой ценный убойный материал.